

Zásadním problémem, který zpomaluje českou justici, je doručování soudních písemností. Jeho systém se již mnohokrát změnil, ale dosud není ideální. V červenci odstartuje další pokus o vyřešení doručovacího problému. Vedle toho se můžeme těšit i na rychlejší soudní jednání.

Před poštou se neschováváte

První červencem podstatným způsobem změní řízení před občanskoprávními soudy. Toho dne totiž na bude účinnosti takzvaná souhrnná novela občanského soudního řádu. Nová pravidla by měla vést k rychlejšímu a kvalitnějšímu rozhodování soudů. Mezi hlavní změny, které by měly k takovému zlepšení přispět, patří především nová úprava doručování, zavedení institutu přípravního jednání a důležitější zakotvení principu koncentrace řízení.

Konec opuštěných adres

Vedle zavedení datových schránek je asi nejvýznamnější změnou v oblasti doručování zavedení takzvané adresy pro doručování, kterou přináší právě tato novela (tedy zákon č. 7/2009 Sb.). Hlavním účelem novinky je přenést odpovědnost za adresu, na kterou bude soud doručovat, zcela na příslušného účastníka řízení. Pokud bude soud v této věci zjišťovat písemnosti prostřednictvím do-

ručujícího orgánu (většinou pro střednictvím České pošty), bude doručovací adresa ta, kterou tak účastník řízení označí ve svém podání či jiném úkonu, učiněném vůči soudu. Neuvede-li účastník – fyzická osoba při komunikaci se soudem konkrétní adresu, pak mu soud bude písemnosti doručovat na tu, kterou má uvedenou v centrální evidenci obyvatel. Protože se řada fyzických osob na adresách svého trvalého pobytu nezdružuje, nový zákon jim dává možnost zaregistrovat si v centrální evidenci obyvatel vedle adresy trvalého bydliště též adresu pro doručování. V takovém případě bude soud osobě písemnosti zasílat právě na tuto adresu. Pokud však v centrální evidenci alternativní adresa uvedena nebude, soud písemnosti doručí na adresu trvalého bydliště.

Právníkům osobám budou soudy zasílat poštu (pokud odhlédneme od elektronických schránek, do níž se bude pošta doručovat písemnostně)

na adresy jejich sídel zapsané v příslušných rejstřících (například v obchodním rejstříku). Půjde-li v případě právníké osoby nebo podnikající fyzické osoby v řízení o spor ze smlouvy, může být ve smlouvě, o níž se jedná, uvedena adresa zástupce pro doručování. Bude-li tomu tak, soud bude doručovat na adresu tohoto zástupce.

Dopisy na nás budou čekat

Občanský soudní řád i nadále rozlišuje doručování těch písemností, které jsou určeny do vlastních rukou adresáta, a ostatních písemností. Příslušnost, které jsou určeny do vlastních rukou, se doručují na adresu pro doručování. Pokud adresát nebude na této adrese zastížen, bude mu znova habna výzva k vyvednutí písemnosti. Doručovatel mu jí vhodí do schránky či do ruky. V případě, že adresa není fyzické písemnosti ve formě listinného dokumentu, kdy byla doručena, zjištěním, považuje se

písemnost posledním dnem této lhůty za doručenu. Tak tomu bude i tehdy, jestliže se adresát o uložení nedokáže dokázat.

Návrhovou je to, že doručující orgán pro márném uplynutí deseti dnů lhůty vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky. Až dosud se písemnost seznámil z omluvitelných důvodů, vracel zpět soudu. Adresát tak ztratil možnost se s ní seznámit. Když ale písemnost na dané adrese nemá poštovní schránku, písemnost se samozřejmě odesílajícím soudu vrátí zpět. Na jeho úřední desce se pak o tom vyvěsí sdělení.

Obtížnější písemnosti (ty, které nejsou určeny do vlastních rukou) se rovněž posílají na adresu pro doručování. Pokud ale doručovatel adresa nezastihne, písemnost se již neuloží. Do jeho poštovní schránky vhodí poшту rovnou. Datum zhasení listinné písemnosti, kterou novela přinejmenším, se přitom považuje za den doručení písemnosti.

Občanský soudní řád počítá i po novele s tím, že adresát, kterému byla doručena písemnost bez toho, aby ji skutečně prokazatelně dostal do ruky, může požádat, aby soud rozhodl, že doručení bylo neúčinné. Soud tak rozhodne, pokud shledá, že se adresát nemohl s písemností seznámit z omluvitelných důvodů. Zákon přitom výslovně stanoví, že za omluvitelný důvod se nepovažuje skutečnost, že se osoba na adrese pro doručování trvale nezdružuje.

Typickým omluvitelným důvodem, při jehož existenci lze předpokládat, že soudy budou rozhodovat o neúčinnosti doručení, je například náhlá hospitalizace adresáta. V případě, že soud rozhodne o neúčinnosti doručení písemnosti, písemnost bude za doručenu považována až dnem právní moci rozhodnutí soudu o této neúčinnosti.

Další změnou, kterou novela přinejmenším, se přitom považuje za den doručení písemnosti, je zavedení institutu

Občanský soudní řád počítá i po novele s tím, že adresát, kterému byla doručena písemnost bez toho, aby ji skutečně prokazatelně dostal do ruky, může požádat, aby soud rozhodl, že doručení bylo neúčinné. Soud tak rozhodne, pokud shledá, že se adresát nemohl s písemností seznámit z omluvitelných důvodů. Zákon přitom výslovně stanoví, že za omluvitelný důvod se nepovažuje skutečnost, že se osoba na adrese pro doručování trvale nezdružuje.

Typickým omluvitelným důvodem, při jehož existenci lze předpokládat, že soudy budou rozhodovat o neúčinnosti doručení, je například náhlá hospitalizace adresáta. V případě, že soud rozhodne o neúčinnosti doručení písemnosti, písemnost bude za doručenu považována až dnem právní moci rozhodnutí soudu o této neúčinnosti.

Další změnou, kterou novela přinejmenším, se přitom považuje za den doručení písemnosti, je zavedení institutu

přípravního jednání. Pokud soudce po 1. červenci 2009 dospěje k názoru, že v řízení nemůže rozhodnout bez nařízení jednání nebo při jednom jednání, nařídí a provede přípravní jednání. K tomu si předvolá účastníky, jejich zástupce a případně i další osoby; to, za předpokladu, že je jejich přítomnost potřebná.

Bud' hned, nebo nikdy

Pokud by se žalovaný k přípravnímu jednání bez omluvy nedostavil přesně to, že mu bylo předvolání a žaloba řádně a včas doručeny, má se za to, že uznává nárok, který je proti němu uplatňován žalobou. O tomto následku musí být ale žalovaný poučen v předvolání k přípravnímu jednání.

Významný prvek spojený s přípravním jednáním je prvek koncentrace. Kona-li se přípravní jednání, mohou účastníci zásadně uvádět rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání jen do jeho skončení. Pokud by se přípravní jednání nekonalo, mohou účastníci uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání jen do skončení prvního jednání.

Dosud tomu tak až na výjimky, mezi něž patřily například spory vyvolané konkurzem, nebylo. Účastníci mohli tvrdit nové skutečnosti a nahřivovat další důkazy až do chvíle, kdy se rozhodl, že už další nové skutečnosti a důkazy nemají. Teprve poté soud mohl ve věci rozhodnout. Účastníci leckdy skutečnosti, že řízení není koncentrováno, využívali a jednání často úmyslně protahovali.

Po novele již takové jednání možné nebude. K tomu, co strany uvedou při přípravě jednání či případně prvního jednání ve věci, soud nebude přilíže. Toto pravidlo bude mít pouze tři výjimky: skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků; skutečnosti, které nastaly až po jednání; skutečnosti, které účastník nemohl uvést včas bez své viny. Koncentrace řízení by tedy měla donutit strany spory k tomu, aby řízení neprotahovaly.

VLAJIMÍRA KROBLOCHOVÁ
advokátka tancová
Hartmann, Jelínek, Frána a partneři
PÁVLA KROBČÍ
advokátka kanceláře červena a krejčí